

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-03-10

Vår referens

Frida Beijer

Utvecklingssamordnare

Frida.Beijer@malmo.se

Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet - Mot en effektiv elektrifiering av transportsystemet (SOU 2024:97)

TN-2025-529

Sammanfattning

I betänkandet redovisas förslag till ändringar i lagstiftningen inom tre olika områden: utökade möjligheter för kommuner att medge undantag för elektrifierade transporter, utökade möjligheter för samfälligheter att installera laddningsinfrastruktur samt åtgärder för att korta ledtiderna för nätanslutning, i form av energihubbar och kapacitetskartor.

Förvaltningen ser i grunden positivt på förslagen som läggs fram, men efterfrågar förtydliganden främst avseende de föreslagna förändringarna i trafikförordningen avseende undantag för elektrifierade transporter.

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslås besluta

att godkänna förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse TN 250325 Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet Mot en effektiv elektrifiering av transportsystemet (SOU 2024:97), STK-2025-359
- Förslag till yttrande TN 250325 Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet Mot en effektiv elektrifiering av transportsystemet (SOU 2024:97), STK-2025-359
- Betänkande Mot en effektiv elektrifiering av transportsystemet (SOU 2024_97)(TN-2025-529-1

Beslutsplanering

Tekniska nämnden 2025-03-25

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Regeringen beslutade i juni 2023 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att analysera och föreslå vissa åtgärder för att påskynda elektrifieringen av transportsektorn (Dir. 2023:80). Mattias Viklund, generaldirektör för Trafikanalys, förordnades som särskild utredare.

I betänkandet redovisas förslag till ändringar i lagstiftningen inom tre olika områden: utökade möjligheter för kommuner att medge undantag för elektrifierade transporter, utökade möjligheter för samfälligheter att installera laddningsinfrastruktur samt åtgärder för att korta ledtiderna för nätanslutning, i form av energihubbar och kapacitetskartor.

Kommuner får möjlighet att medge undantag för elektrifierade transporter

Flera kommuner har förbjudit trafik med tunga lastbilar på nätterna för att begränsa störningar (buller). Störningarna kan kraftigt minskas om transporterna utförs med lastbilar som drivs med el eller vätgas. Distribution av varor kvälls- och nattetid med elfordon sker i dag som försöksverksamhet, i projektform eller med stöd av kommunalt beviljat undantag i det enskilda fallet. För att undantag för elektrifierade transporter ska kunna genomföras permanent och i större skala krävs det en författningsreglering då kommuner i dag saknar möjlighet att särbehandla eldrivna fordon.

I utredningen föreslås att det förs in en ny bestämmelse i trafikförordningen (1998:1276) som innebär att lokala trafikföreskrifter om förbud mot trafik med lastbil som meddelats i ett bullerkänsligt område får innefatta särskilda bestämmelser om undantag för lastbil som drivs med el eller vätgas.

Vidare föreslås att det görs en bredare översyn och analys av bestämmelserna i trafikförordningen som reglerar utsläpp och trängsel, med beaktande av elektrifieringen av transportsektorn och omställningen till utsläppsfria och hållbara städer.

Förvaltningen ser i grunden positivt på förslaget om möjlighet att medge undantag för elektrifierade transporter. I Malmö har kvälls- och nattleveranser med eldrivna fordon testats. Förvaltningen har tagit emot förfrågningar från ett flertal aktörer om dispens för den här typen av transporter.

Den föreslagna lydelsen i trafikförordningen skapar dock en del otydlighet och frågor kring hur verktyget ska användas. En utmaning i en eventuell implementering är att buller från leveransfordon inte enbart kommer från fordonets färd utan även från lastning och lossning. Utredningen hänvisar till att det är annan lagstiftning som reglerar detta, men pekar inte vidare på vilka möjligheter som finns inom ramen för miljöbalken samt ordningslagen att hantera dessa. Förvaltningen hade velat se en helhetsbild kring bullerfrågan och hur denna typ av störning också kan elimineras.

En syftning i den föreslagna skrivelsen kan vara svårtolkad: "...som meddelas av en kommun i ett bullerkänsligt område...". Utifrån utredningen gör förvaltningen tolkningen att allt tätbebyggt område är bullerkänsligt. Om denna tolkning är korrekt hade det varit tydligare att den vedertagna lydelsen "tätbebyggt område" används i stället för "bullerkänsligt område" i den föreslagna författningstexten.

Förutom svårigheten med tolkningen av bullerkänsligt område uppstår även andra frågor kring den föreslagna lydelsen. Kan elektrifierade transporter undantas från alla förbud mot lastbil i staden, eller måste det aktuella förbudet vara motiverat av bullerkänslighet? Kan förbudet gälla en gata eller måste förbudet avse ett "område" för att undantaget ska kunna tillämpas enligt den föreslagna lydelsen i trafikförordningen?

Det är även oklart om undantaget gäller både lätt och tung lastbil.

Avseende skyltning finns idag möjlighet för kommuner att inte skylta förbud mot lastbil i ett större område, och då blir frågan om en potentiell tilläggstavla irrelevant. Det går till exempel att besluta om lokal trafikföreskrift mot fordon över en viss bruttovikt, exempelvis tung lastbil över 3,5 ton. På detta sätt omfattas den lokala trafikföreskriften av Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (2015:60) om lokala trafikföreskrifter m.m. 9 kapitel: "Utmärkning behöver inte ske av särskilda trafikregler om [...] förbud mot trafik med fordon eller fordonståg över en viss längd eller över en viss bruttovikt inom ett tätbebyggt område eller del av ett sådant".

Det blir enklare för samfälligheter att installera laddningsinfrastruktur

Parkeringsplatser och garage kan vara anordnade inom ramen för en gemensamhetsanläggning som förvaltas av en samfällighetsförening. Regelverket som rör gemensamhetsanläggningar har kritiserats för att inte vara tillräckligt flexibelt, och att det utgör ett hinder för enskilda som vill skaffa elbil om parkeringen är ordnad i en gemensamhetsanläggning.

I utredningen föreslås att det förs in en ny bestämmelse i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter (SFL) som reglerar att en samfällighetsförening som förvaltar en gemensamhetsanläggning som avser en parkeringsplats eller ett garage, utan hinder av 18 § andra stycket SFL, får installera laddningsinfrastruktur på parkeringsplatsen eller i garaget.

Förvaltningen har sett behovet att förenkla för samfälligheter att installera laddningsinfrastruktur och välkomnar förslaget. För att tillräcklig infrastruktur för elbilsladdning ska kunna etableras på kvartersmark i bostadsnära lägen är det av största vikt att denna typ av hinder undanröjs.

Bättre möjligheter att bygga och använda energihubbar för transportsektorns behov

Det finns redan i dag en möjlighet för flygplatser att bygga interna elnät. Motsvarande möjlighet för hamnar finns inte, men ett sådant förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Utredaren bedömer att det finns en möjlighet för hamnar och

flygplatser att ytterligare effektivisera elanvändningen och i högre utsträckning hantera effekttoppar lokalt inom det interna elnätet.

I utredningen föreslås att möjligheten att bygga och använda elnät som inte omfattas av krav på nätkoncession förbättras. För det första föreslås att sammankoppling av interna elnät ska tillåtas. Vidare föreslås utökade möjligheter för Energimarknadsinspektionen att meddela dispens från kravet på nätkoncession. Dessa förslag bedöms skapa bättre förutsättningar för innovativa projekt som vill anlägga till exempel energihubbar.

Förvaltningen ser positivt på förslaget. Förbättrade förutsättningar för innovativa energilösningar ligger i linje med ambitionerna i Malmö hamn och ger förutsättningar för ytterligare satsningar där.

Kapacitetskartor ska bidra till en effektiv utbyggnad av elnäten

Många laddoperatörer har svårt att hitta mark som är lämplig för en laddningsstation och som dessutom har möjlighet att anslutas till elnätet med tillräcklig kapacitet och inom rimlig tid.

I utredningen föreslås att kapacitetskartor bör införas så snart det är möjligt. Förslaget innebär att offentliggörande av en kapacitetskarta ska ske av varje individuellt elnätsföretag. För att skapa en sammanhållen metodik över hela Sverige för hur ledig kapacitet ska beräknas ska Energimarknadsinspektionen meddela föreskrifter om detta.

Förvaltningen ser positivt på förslaget som bidrar till att undanröja hinder för utbyggnad av laddningsinfrastruktur. Problematiken beskrivs väl och krav på transparens från elnätsföretagen kan effektivisera den fortsatta utvecklingen på området.

Nationell styrning och samordning

I utredningen föreslås att regeringen utreder och tydliggör behovsbilden gällande nationell styrning och samordning av elektrifieringen av transportsystemet, för att främja en accelererad och samhällsekonomiskt effektiv elektrifiering av transportsystemet, med särskilt fokus på effekt- och markfrågor för de tunga fordonens behov av laddningsinfrastruktur.

Förvaltningen har sett behovet att nationell styrning och samordning på området och välkomnar förslaget. De tunga transporternas gränsöverskridande karaktär gör samordning på flera nivåer nödvändig för en effektiv elektrifiering.

Ansvariga

Pernilla von Strokirch Enhetschef

Anna Modig Avdelningschef

Tobias Nilsson Direktör